

Paragraaf Duurzaamheid

Inleiding

Omschrijving (toelichting)

Voor de eerste keer wordt gerapporteerd over de inzet op duurzaamheid in 2025 en wat we hebben gedaan om onze duurzaamheidsdoelen te bereiken. In deze nieuwe paragraaf richten we ons specifiek op de taken van de bedrijfsvoering van onze organisatie. Bestaande doelen en kaders, zoals bijvoorbeeld de Regionale Energie Strategie, zijn leidend in onze duurzame ambities. Reductie van CO2 en circulariteit zijn belangrijke pijlers. Duurzaamheid is ook op een goede manier omgaan met onze leefomgeving en medewerkers.

Kaders

Omschrijving (toelichting)

In onderstaande tabel staan de kaders aan welke de Provincie zich heeft gebonden. De indeling van de onderwerpen in de tabel is afgeleid uit het plan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen. Dit plan is door GS vastgesteld in april 2021. Voor dit plan zijn er gesprekken gevoerd met leveranciers, andere overheden en belangenorganisaties. Besproken is op welke onderwerpen de meeste duurzaamheidsimpact gemaakt zou kunnen worden. Daarbij is ook gekeken hoe tegelijkertijd invulling gegeven kan worden aan de duurzame beleidsdoelen van de Provincie. In de tabel is ook aangegeven op welke wijze de impact wordt gemeten.

Wijze van meten	Kader
Klimaat mitigatie	
Hoeveelheid kilogram vermeden CO2	<ul style="list-style-type: none"> - Klimaatakkoord Parijs - Regionale Energiestrategie
Klimaat adaptatie:	Klimaatadaptatie:
Totaal percentage areaal dat klimaat robuust is ingericht.	Een klimaat robuuste en waterbestendige infrastructuur in 2050 (Klimaatadaptatiestrategie Zeeland 2021-2026)
Ongelijkheid verminderen	
Social return of investment: aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij projecten	Besluit Gedeputeerde Staten van Zeeland 1 oktober 2015: 'Invulling afspraken participatiewet en social return'
Duurzame steden en gemeenschappen	
Aantal vermeden kilogram NOx	<ul style="list-style-type: none"> - Schone Lucht Akkoord 2020 - Convenant Schoon en Emissie loos Bouwen (d.d. 2023)
Verantwoorde consumptie en productie	
<ul style="list-style-type: none"> - Aantal kilogram vermeden primaire grondstoffen - Toepassen Milieukosten Indicator bij inkopen en aanbestedingen voor Grond-Weg-, en Waterbouw 	<ul style="list-style-type: none"> - Grondstoffen akkoord 2017 - Manifest Duurzaam GWW 2030 (d.d. 2022) - Economisch uitvoeringsprogramma 2024- 2028
Betaalbare en duurzame energie	
Megawatt opgesteld vermogen hernieuwbare energie organisatie Provincie Zeeland	Regionale Energiestrategie
Leven op het land	
Aantal vierkante meter inheems groen	Natuurbeheerplan 2024
Goede gezondheid en welzijn	
Aantal kilogram vermeden stoffen die Carcinogeen (kankerverwekkend) en/of Mutageen (veranderingen in erfelijke eigenschappen inducerend) en/of Reproductie toxisch (schadelijk voor de voortplanting of het nageslacht) zijn (CRM- stoffen)	<ul style="list-style-type: none"> - Voortvloeiend uit interbestuurlijk programma Omgevingswet: weren van Zeer Zorgwekkende Stoffen (Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) Informatiepunt Leefomgeving (i plo.nl)) - Green Deal duurzame catering

Processen

Omschrijving (toelichting)

In onderstaande tabel staan de taken en onderwerpen in de jaarrekening. Deze zijn gekoppeld aan de duurzaamheidsonderwerpen waarop impact is gemaakt. Welke kansen daadwerkelijk worden benut, is bepaald op het moment dat de voorbereidingen gestart zijn.

Processen	Uitvoerings-items	1. Klimaat	2. Ongelijkheid verminderen	3. Duurzame steden en gemeenschappen	4. Verantwoorde consumptie en productie	5. Betaalbare en duurzame energie	6. Leven op het land	7. Goede gezondheid en welzijn
Grond-, Weg - en Waterbouw	Onderhoud (GWW)	X			X		X	X
	Aanleg en renovatie	X	X	X	X	X	X	
Bedrijfsvoering	Wagenpark	X		X				
	Energie	X				X		
	Gebouw gerelateerd onderhoud	X			X			X
	Nieuwbouw en renovatie van gebouwen	X	X	X	X	X	X	X
	Catering	X	X		X			X
	Schoonmaak (CRM-stoffen)	X			X		X	X
Mobiliteit	Busconcessie 2027-2039 (implementatie 2025/2026)	X		X	X			
Onderzoek- en adviesdiensten	Bijvoorbeeld: ingenieursdiensten, beleidsadviesdiensten, juridisch- en financieel advies et cetera.	X		X				
Informatie en Automatisering	Clouddiensten	X				X		
	Servers, laptops en telefoons	X			X			

Inkoop

Omschrijving (toelichting)

In 2025 hebben we 2.560.517 kg CO2 vermeden en 13.259.740 kg secundaire materialen in gezet. In de tabel hieronder wordt weer gegeven op welke onderwerpen wij in 2025 een (positieve) duurzaamheidsimpact hebben gemaakt.

De tabel geeft het gerealiseerde percentage weer. De witte vlakken geven aan dat er wel mogelijkheden zijn om effecten te behalen maar er zijn nog geen cijfers beschikbaar. De grijze vlakken geven aan dat er geen mogelijkheden zijn om voor deze doelen effecten te behalen.

	Kilogram vermeden CO2	Kilogram vermeden NOx	Kilogram vermeden primaire materialen	MegaWatt additionele geïnstalleerde hernieuwbare energie	Vierkante meter landschapselementen	Kilogram vervangen CRM-stoffen
Onderhoud GWW	63%	10%	69%			
Aanleg en renovatie GWW	66%		64%			
Wagenpark	43%					
Energie	84%					
Gebouw gerelateerd onderhoud						

Nieuwbouw en renovatie van gebouwen						
Catering						
Schoonmaak						28%
Busconcessie 2027- 2039 (implementatie 2025/2026)						
Onderzoek en advies	55%					
Clouddiensten						
Servers, laptops en telefoons	10%	10%	25%			

Busconcessie 2027- 2039 (implementatie 2025/2026)

In mei 2025 is bekend gemaakt dat de busconcessie via Europese aanbesteding definitief is gegund aan EBS Public Transportation BV uit Purmerend. EBS gaat met 73 elektrische bussen rijden, deze zijn besteld. Verder zijn voorbereidingen getroffen voor de laadinfrastructuur. In 2025 is er nog geen impact van dit contract.

GWW

In 2025 hebben we de beide doelstelling gehaald voor wat betreft kg vermeden CO2 en kg vermeden primair materiaalgebruik.

In het bijzonder hebben we de doelen weten te halen door meer gebruik te maken van duurzame asfaltmengsels en inzet van schoon bouwmaterieel. Dit zowel voor ons groot onderhoud verhardingen als voor infrastructurele aanleg- en renovatieprojecten. Voorbeelden van projecten waarin we in 2025 veel impact gemaakt hebben zijn: N290 traverse Kapellebrug, renovatie Arne Zijkanaal en renovatie van meerpalen en gordingen in het Kanaal door Walcheren.

Binnen het groot onderhoud is zelfs een innovatieve pilot uitgevoerd waarbij de Asphalt Recycle Train (ART) werd ingezet op de N254 (Middelburg-Westerscheldetunnel) waarmee een deel van het onderhoud (ca 1,5 km lang) uitgevoerd is op basis van 100% recycling van het oude asfalt. Met deze pilot laat de Provincie Zeeland zien dat we inzetten op het verkennen van innovatieve technieken om de emissies van CO2 en het verder gebruik van primair materiaal verder terug te dringen.

Door te investeren in en te sturen op het verder verhogen van hergebruik in asfalt, maar ook het stimuleren van schoner bouwmaterieel boekt de Provincie serieuze milieuwinst. In totaal 1 miljoen kg CO2 vermeden en 13 miljoen kg secundaire materialen toegepast.

ICT

Omschrijving (toelichting)

In 2025 zet de Provincie Zeeland verdere stappen om de ecologische voetafdruk van haar ICT-activiteiten te reduceren. Door duurzame maatregelen zoals de optimalisatie van het datacenter, het gebruik van energiezuinige apparaten, verlenging van de hardware levensduur en verbeterd e-waste management, worden significante milieuwinst geboekt. De CO2-uitstoot wordt met ongeveer 46.900 kilogram verminderd, terwijl de NOx-uitstoot met 115,5 kilogram afneemt. Daarnaast wordt het gebruik van primaire materialen met 12.375 kilogram gereduceerd door hergebruik en recyclingprogramma's. Deze inspanningen dragen niet alleen bij aan klimaatmaatregelen en verbeterde luchtkwaliteit, maar versterken ook de circulaire ambities van de provincie. Met deze aanpak biedt de Provincie Zeeland een duidelijke meerwaarde op het gebied van duurzaamheid, terwijl ze tegelijkertijd haar digitale efficiëntie blijft verbeteren.

Kengetallen en vergelijking:

Uitgangspunten:

- Voor 2025 hebben servers, laptops en telefoons een bijdrage geleverd aan een reductie van **10% CO2-uitstoot, 10% NOx-uitstoot, en 25% primair materiaalgebruik.**
- In 2025 werd de impact verder verbeterd door de optimalisatie van het datacenter, verlenging van hardware levensduur en e-waste management.

Schattingsmethodiek:

1. **Gemiddelde uitstoot per apparaat (lifecycle):**
 - **CO2:**
 - **Server:** ~500 kg CO2/jaar.
 - **Laptop:** ~300 kg CO2/jaar.
 - **Telefoon:** ~70 kg CO2/jaar.
 - **NOx:**
 - **Server:** ~1,5 kg NOx/jaar.
 - **Laptop:** ~0,7 kg NOx/jaar.
 - **Telefoon:** ~0,2 kg NOx/jaar.
 - **Primair materialenverbruik:**
 - **Server:** ~30 kg/jaar.
 - **Laptop:** ~25 kg/jaar.
 - **Telefoon:** ~15 kg/jaar.
2. **Toepassing reductiepercentages (10% CO2, 10% NOx, 25% primaire materialen):**
 - Door duurzame maatregelen wordt de uitstoot per apparaat met deze percentages verminderd in vergelijking met een standaard situatie.

Categorie	CO2-uitstoot (kg)	NOx-uitstoot (kg)	Primair materiaal (kg)
Voor duurzame maatregelen (standaard):			
Servers	25.000	75	1.500
Laptops	360.000	840	30.000
Telefoons	84.000	240	18.000
Totaal (standaard):	469.000	1.155	49.500
Na duurzame maatregelen:			
Servers	22.500 (-10%)	67,5 (-10%)	1.125 (-25%)
Laptops	324.000 (-10%)	756 (-10%)	22.500 (-25%)
Telefoons	75.600 (-10%)	216 (-10%)	13.500 (-25%)
Totaal (na reducties):	422.100	1.039,5	37.125

Samenvatting van vergelijking:

- **Réductie CO2-uitstoot in 2026:** ~46.900 kg (10% minder dan standaard).
- **Réductie NOx-uitstoot in 2026:** ~115,5 kg (10% minder dan standaard).
- **Réductie primair materiaalgebruik:** ~12.375 kg (25% minder dan standaard).

Impact:

Door te investeren in duurzame ICT-maatregelen, boekt de Provincie Zeeland in 2026 aanzienlijke milieuwinst:

1. Verminderde CO2-uitstoot draagt bij aan klimaatdoelstellingen.
2. Lagere NOx-uitstoot bevordert luchtkwaliteit lokaal en regionaal.
3. Afname in primair materialenverbruik versterkt circulaire doelen via hergebruik en recycling.

Personeel en Organisatie

Omschrijving (toelichting)

Duurzaam mobiliteitsbeleid

De afgelopen jaren hebben wij ingezet op het verduurzamen van het mobiliteitsbeleid en het stimuleren van het gebruik van duurzame vervoersmiddelen. Dit hebben wij onder meer gedaan door het uitbreiden van vergoedingen voor duurzaam vervoer en door het beschikbaar stellen van faciliteiten.

In 2022 hebben wij de regeling Duurzaam Reizen vastgesteld. Deze regeling bevatte een tijdelijk onderdeel met betrekking tot de vergoedingen voor fossiele brandstofauto's. Daarbij was het voornemen om de vergoeding voor niet-fossielvrij woon-werkverkeer af te bouwen. Inmiddels is gebleken dat fossielvrij autorijden voor particulieren minder ver is dan in 2022 werd verwacht. Daarnaast is, in het kader van aantrekkelijk werkgeverschap, de regeling Duurzaam Reizen in 2025 aangepast en definitief vastgesteld.

Dit betekent dat wij een beperkte vergoeding blijven verstrekken voor woon-werkverkeer met niet-fossielvrije vervoersmiddelen. Tegelijkertijd is de vergoeding voor fossielvrij woon-werkverkeer verhoogd, bijvoorbeeld in de vorm van een hogere kilometervergoeding of een volledige vergoeding bij reizen met het openbaar vervoer ongeacht de afstand woon-werk.

Wij zijn gestopt met het aanleveren van cijfers aan de coalitie Anders Reizen, omdat wij als grotere organisatie inmiddels te maken hebben met een wettelijke verplichting: de rapportageverplichting Werkgebonden Personenmobiliteit (WPM). Deze cijfers leveren wij aan bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Op basis van deze gegevens kunnen wij monitoren of de beoogde CO2-reductie wordt gerealiseerd.

Financiën

Het oorspronkelijke uitgangspunt was dat de destijds beschikbare structurele financiële middelen leidend zouden zijn. In de afgelopen jaren zijn de kosten voor hybride reizen echter aanzienlijk gestegen. Zo zijn de prijzen van NS-treinkaartjes, deelfiets- en deelauto-abonnementen flink toegenomen, terwijl ook het aantal medewerkers is gegroeid. Hierdoor is het beschikbare budget niet langer toereikend. Om deze kosten te kunnen blijven dekken, zullen wij in 2026 aanvullend budget aanvragen.

Facilitair

Omschrijving (toelichting)

CO2 prestatieladder

De Provincie Zeeland vindt het belangrijk om te werken aan de duurzaamheidsdoelen. Met de CO2 prestatieladder creëren we inzicht in ons verbruik en onze uitstoot. Jaarlijks monitoren we deze gegevens en worden we geaudit op onze resultaten en bijbehorende doelen. Ook in 2025 hebben we de audit goed doorlopen en ons certificaat behouden. Zo hebben we aangetoond op de juiste weg te zitten. Ons gasverbruik blijft gestaag dalen, er rijden steeds meer auto's elektrisch en kantonniersauto's op de hernieuwbare dieselvervanger HVO 100. We blijven deze trend de komende jaren voortzetten. Door het gebruik van groengas en wind energie besparen, hebben we in 2025 1 miljoen kg CO2 emissie vermeden. Met de verduurzaming van ons wagenpark hebben we 120.475 kg CO2 emissie vermeden in 2025

Verduurzaming gebouwen en installaties

Voor gebouw C en K is een onderzoek uitgevoerd om het pand zoveel mogelijk te verduurzamen. Dit rapport is in 2025 opgeleverd en is een leidraad om de gebouwen C en K te renoveren. Oorspronkelijk was de verbouwing gepland in 2025 maar in overleg met de afdeling I&A (gebruikers van de panden) is deze verbouwing uitgesteld naar 2026. Voorbereidingen starten in Q1 en Q2; uitvoering in Q3 en Q4 en in 2027. De kosten voor deze verbouwing komen uit het budget van energie. In 2025 zijn er alleen kosten voor de adviseurs gemaakt.

Verduurzaming wagenpark

Het eerste deel van de verouderde diesel wegininspectievoertuigen is inmiddels vervangen. In totaal zijn zes nieuwe wegininspectievoertuigen aangeschaft via lease, die rijden op biodiesel (HVO100). Hiermee is een belangrijke stap gezet in het terugdringen van de CO2-uitstoot, binnen de mogelijkheden die op dit moment beschikbaar zijn.

Voor wegininspectievoertuigen is verduurzaming echter complex. Door het intensieve gebruik, de benodigde actieradius, het gewicht van de uitrusting en de beperkte beschikbaarheid van geschikte elektrische of waterstofalternatieven, zijn er momenteel nog weinig volledig duurzame opties op de markt. De keuze voor HVO100 vormt daarom op dit moment de meest haalbare en verantwoorde tussenoplossing.

Daarnaast is één oud dieselinspectievoertuig voor duikers en kunstwerken vervangen door een volledig elektrische variant (lease). Dit laat zien dat waar de omstandigheden het toelaten, bewust wordt gekozen voor emissievrij rijden.

De vervanging van de onderhoudsschepen bevindt zich momenteel in de voorbereidingsfase. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar mogelijkheden om ook hier verdere stappen te zetten richting verduurzaming, passend bij de operationele eisen en de beschikbare techniek.